

Premi al millor article periodístic publicat, sobre el tema “ La Mare de Déu dels Socors patrona de la Vila d’Agramunt”

"La Mare de Déu dels Socors, patrona de la vila d’Agramunt"

Tots els infants i joves dels nostre poble saben que a finals d’estiu celebrem la Festa Major d’Agramunt. Però ben pocs tenen clar per què es fa. I al llistat dels més petits, de ben segur que n’hi podríem afegir molts dels de més edat. Si es fes una enquesta al respecte, possiblement la majoria dels agramuntins no sabrien donar una explicació adient.

L’origen de les Festes Majors es perd en l’antigor. Tots els pobles, viles i ciutats tenim uns dies a l’any que dediquem a fer aquesta festa particular. A Agramunt també és així i des de fa centenars d’anys la festa grossa gira entorn de la nostra Mare de Déu local. La Festa Major, doncs, es fa en llaor i dedicació a la Verge dels Socors, Patrona de la Vila.

Tampoc molts no saben que el temple d’Agramunt és anomenat l’Església de Santa Maria en honor a la verge que el presideix. Potser per això serà bo que fem un xic de memòria per a tot el públic de qui és i què significa la Mare de Déu dels Socors.

La imatge de la Mare de Déu dels Socors es pot contemplar entrant a l’església i visitant la segona capella de l’esquerra, bastida durant el segle XVII, que se li dedicà com a patrona del temple i de la vila. Una gran cúpula amb vuit finestrals il·luminen l’interior de la capella dels Socors, en què s’aixeca imponent el retaule actual que, juntament amb el de la Verge del Roser (situat a la primera capella de l’esquerra), foren els únics que s’escaparen de la destrucció. El retaule, molt barroc i amb columnes salomòniques decorades, conté, en la part central, la imatge de la Mare de Déu dels Socors, a la qual es pot accedir per unes escales del darrera. La imatge, policromada i de mida natural, és una talla del segle XIII, encara que fou restaurada després de 1939. Reposa asseguda en un tron i serveix a la falda esquerra l’infant que mostra el llibre dels Evangelis amb la mà esquerra, mentre amb la dreta fa la benedicció; la Verge, coronada, sosté amb tres dits de la mà dreta una bola que simbolitza el poder, encara que erròniament avui dia hi ha gent que la identifiquen amb el món. Mare i Fill, bruns de rostre, tenen un posat rígid, seriós, encara que, si s’observa amb atenció, sembla que, més enllà de la mirada fixa en l’horitzó, els llavis inicien una tendra rialla. El vel del cap de la Verge i els vestits tenen uns plecs marcats i hieràtics. Aquesta imatge s’assembla molt a la de pedra que presideix el conjunt de la portalada del davant de l’església, fins al punt que s’ha suggerit que l’una va servir de model a l’altra. Abans de 1936, la talla de fusta, malmesa pel pas del temps, es mostrava vestida convenientment, de manera que solament es podia veure el rostre de les dues figures.

Per altra part, la imatge de pedra de la Verge Maria que presideix la portalada del temple, apareix coronada per dos àngels i amb l’infant Jesús assegut a la seva falda; en una postura molt semblant a la mateixa que hem descrit de la talla

de fusta de la Mare de Déu dels Socors. Aquesta imatge conté al davall una inscripció en llatí en què es diu que la feren esculpir els teixidors d'Agramunt el 1283, fet que palesa l'antiguitat de la veneració dels vilatans envers la Santíssima Verge Maria.

El culte a la Mare de Déu dels Socors ve de lluny i fou molt important en èpoques reculades. Hom li atribueix un origen llegendari, ja que segons una contalla popular s'explica que un bon dia uns pastorets que tenien els corders peixent als marges humits del Sió van veure una forta claror en un esbarzer del costat esquerre del riu. Els pastors, en descobrir que aquella mena de foc no s'extingia, es van posar a cridar atemorits: "socors, socors, socors!". Els vilatans, en sentir els clams desesperats d'aquells vaillets, sortiren del recinte emmurallat i anaren de pressa al punt del xivarri, on van comprovar que la sorprenent lluminositat provenia d'una imatge de la Verge col·locada al bell mig de l'esbarzerar. La notícia s'escampà aviat. Aquell dia l'enrenou al poble fou sonat. Grans i petits acudiren al paratge per contemplar tal meravella. Aviat les autoritats eclesiàstiques i civils es reuniren per prendre una decisió: traslladar la imatge al temple perquè estigués a recer. L'endemà, però, els agramuntins descobriren amb sorpresa que aquella Mare de Déu havia fugit del temple; tornava a ser altre cop enmig de l'esbarzer dels patamolls del Sió. Tothom es preguntava qui l'havia agafat i traslladat allí durant la nit, si el temple estava tancat amb pany i forrellat i els soldats de la vila havien clos les quatre portes de la muralla a hora foscant. Novament es va organitzar una processó i una altra vegada es va produir la misteriosa desaparició del temple. I el fet es repetí i repetí..., fins que als agramuntins se'ls obriren els ulls i entengueren que el desig de la Verge era que li bastessin un temple en aquell indret, cosa que prometeren que farien i que van fer. Des de llavors ja no desaparegué més del temple la imatge trobada que anomenaren Mare de Deu dels Socors en record al crit que havien repetit els pastors en el primer moment que la van descobrir.

Es tracta, doncs, d'una Mare de Déu trobada, com tantes n'hi ha en esglésies i ermites de tot Catalunya. La seva festivitat cabdal s'escau el segon diumenge de setembre, diada que anys enrere coincidia amb la Festa Major del poble. La Mare de Déu dels Socors era especialment invocada en moments de sequera de la comarca; hi ha constància de multitudinàries peregrinacions dels pobles de l'Urgell, de la Ribera del Sió i de més enllà en demanda d'aigua. És una llàstima que s'hagi perdut el Llibre en lo qual estan continguts los miracles de Ntra. Sra. Del Socós de la Vila de Agramunt, on constava l'inventari de les intercessions de la dita imatge, el més antic dels quals era de 1548.

Durant la Guerra Civil la imatge es va protegir, perquè no fos destruïda pels elements esbojarrats que els primers dies de l'esclat feren malbé molts objectes religiosos del temple. Un cop acabada la contesa bèl·lica, els agramuntins se sentien deseparats perquè la imatge de la seva patrona havia desaparegut i no sabien si s'havia perdut per sempre més. Un bon dia, es van assabentar que podia haver estat traslladada a Lleida durant la guerra. Per això el 29 d'agost de 1939 mossèn Llorenç Perelló i el Pau de cal Misoia, l'agutzil, van ser encarregats per les autoritats locals perquè anessin a la capital del Segre i portessin la imatge desapareguda sota la recomanació que no tornessin sense la Mare de Déu. Va resultar que a Lleida no hi era, si bé els explicaren que molts objectes sagrats,

dipositats al Museu Morera, havien estat traslladats a Saragossa. El Governador civil que va rebre la comissió agramuntina els preparà els papers i permisos perquè es poguessin traslladar a la capital aragonesa. A Saragossa l'ambaixada dels dos vilatans anà a veure el director general d'Arquitectura i Recuperació artística el qual els acompanyà en el recorregut per diverses sales plenes d'imatges i objectes de valor. Quan ja gairebé havien perdut l'esperança, en entrar a la darrera sala, en Pau va cridar: "És aquella... no hi ha dubte". En comprovar els funcionaris que la imatge assenyalada tenia una etiqueta en què s'havia escrit: "Agramunt, província de Lérida", els la van lliurar. La imatge estava en bon estat, encara que li faltava les arracades i un dit que possiblement li fou arrencat per prendre-li l'anell. El problema el van tenir l'endemà els dos comissionats a l'hora que, ben embolicada, pretenien carregar aquell voluminós embalum al cotxe de línia, ja que l'administrador es negava a facturar un paquet tan i tan gros. Van haver de recórrer altra vegada a la intervenció del director general esmentat. El dia 1 de setembre mossèn Llorenç i lo Pau de cal Misoia arribaren a Agramunt i dipositaren la sagrada imatge a casa de mossèn fins al dia de la Festa Major en què la imatge de la Mare de Déu dels Socors fou traslladada en solemne processó des de la Capella del Sió al temple parroquial.

De manera que els agramuntins podem ben dir que la Verge dels Socors, aquella en honor de la qual celebrem cada any la Festa Major, és realment una Mare de Déu trobada.

Joan Puig i Ribera – Agramunt (Lleida)